

PREDMET: recenzija rukopisa doc. dr Jasmine Đorđević „Neknjiževni tekst u savremenom prevodilaštvu“

Rukopis monografije pod naslovom „Neknjiževni tekst u savremenom prevodilaštvu“ autorke doc. dr Jasmine Đorđević sa Filozofskog fakulteta u Nišu ima 183 strane B5 formata (skoro 40.000 reči) i sastoji se od predgovora, sadržaja, uvoda, tri glavna dela u okviru kojih se nalazi ukupno devet poglavlja, zaključka, literature i indeksa pojmova.

U uvodnom poglavlju autorka doc. dr Jasmina Đorđević definiše temu monografije i jasno razdvaja prevođenje književnih od prevođenja neknjiževnih tekstova, te smešta prevođenje kao naučno-primenjeni postupak u širi okvir primenjene lingvistike i srodnih disciplina i oblasti. Sem toga, autorka datu temu posmatra iz perspektive rada i doprinosa domaćih autora, čime definiše ono što dosad jeste urađeno u pogledu razvoja prevodilaštva kao nauke, kao i ono što nije urađeno, čime praktično stvara naučni prostor za svoju monografiju.

Prvi deo knjige pod naslovom „Prevod neknjiževnost teksta – proizvod potrebe u savremenom prevodilaštvu“ objašnjava razliku između književnog i neknjiževnog prevoda prvo kroz definiciju neknjiževnog teksta, a potom kroz obrazloženje i opis raznih funkcionalnih stilova čije je poznavanje neophodan preduslov za uspešan prevod teksta. Sem toga, ovaj se deo knjige bavi problemom ekvivalencije, pri čemu se autorka oslanja na rezultate višedecenijskih istraživanja iz oblasti kontrastivne lingvistike i kontaktne lingvistike, kao i studija kulture. Autorka navedene probleme ilustruje primerima iz prakse i nudi kako rešenja, tako i strategije pomoću kojih prevodilac može da nađe rešenja za probleme u ekvivalenciji pri postupku prevođenja. Naposletku, treće poglavlje u prvom delu rukopisa razlaže dve konkretne tehnike koje prevodiocima mogu pomoći u pronalaženju ekvivalencije u prevodu, a to su lokalizacija i traspozicija. Autorka ponovo daje kako teorijske postavke, tako i pregrš ilustracija iz različitih vrsta tekstova, kojima pokazuje na koji način se ove tehnike mogu primeniti.

Drugi deo knjige se fokusira na strategije, tehnike i postupke koji prevodiocu stoje na raspolaganju u procesu prevođenja. Autorka doc. dr Jasmina Đorđević prvo govori o pozajmljivanju kao neophodnoj, mada ne uvek opravdanoj, pojavi u današnjem prevodilaštvu i objašnjava njegovo mesto u oblasti prevođenja neknjiževnih tekstova, a potom sve ilustruje kroz tipologiju pozajmljenica, stepene opravdanosti i primere koje navodi u svim pomenutim kategorijama. Treće poglavlje u ovom delu se fokusira na tehnike i strategije u službi neknjiževnog prevoda, gde se jasno vidi na koji način prevodilac može da reši probleme proistekle iz razlika u kulturama koje se odražavaju i u izvornom i u ciljnom jeziku. Poslednji segment drugog dela knjige osvrće se na terminologiju, njeno definisanje i mesto u prevodilaštvu, kao i na načine na koje prevodilac može pristupiti njenom prevođenju.

Treći deo knjige bavi se razlikama između pojmovnih i kulturnih sistema izvornog i ciljnog jezika u procesu prevođenja, pa se tako autorka osvrće na vezu između ova tri pojma (kulture, kognicije i prevođenja) i interdisciplinarno ih posmatra. Kroz velik broj primera iz oblasti neknjiževnog prevođenja autorka objašnjava postupak kognitivno-kulturne analize koja je

neophodna u procesu prevođenja, a u pitanju su razni dokumenti i ostali tekstovi iz autorkine bogate prevodilačke prakse (uključujući njen rad kao sudskog tumača i prevodioca za engleski i nemački jezik). Od velikog je značaja i pominjanje prevođenja kulturološki obojenih reči iz srpskog jezika na engleski jezik, kao i objašnjavanje prevodilačkih postupaka u tom slučaju. Poslednje poglavlje u ovom delu se osvrće na rekontekstualizaciju, koja je direktno povezana sa političkim diskursom i koja je takođe kulturološki uslovljena ne samo jezicima sa kojih se prevodi i na koje se prevodi, već i pripadajućim kulturama i njihovim perspektivama značajnosti određenih događaja.

Zaključak sumira teme kojima se monografija bavila, ali istovremeno otvara neke nove teme koje će svakako biti od velikog značaja za budući rad prevodilaca, a vezane su za Evropsku uniju i pristupanje Srbije EU.

Posle glavnog dela teksta autorka daje iscrpan spisak korišćene literature i abecedno poredan indeks pojmova.

Rukopis doc. dr Jasmine Đorđević pokriva veliku prazninu u srpskoj nauci o prevođenju i otvara mnoge teme kojih su prevodici praktičari svesni i koje su neophodne u budućem obrazovanju prevodilaca. Velika vrednost monografije leži upravo u tome što je autorka iskusan prevodilac i što je njena bogata produkcija u ovoj oblasti, kao i teorijsko i primenjeno obrazovanje preporučuju kao autora ovakvog dela. Iz navedenih razloga sa zadovoljstvom predlažem Nastavno-naučnom veću Filozofskog fakulteta u Nišu da monografiju „Neknjiževni tekst u savremenom prevodilaštvu“ autorke doc. dr Jasmine Đorđević prihvati za štampu i objavi u izdavačkoj delatnosti fakulteta.

S poštovanjem,

prof. dr Biljana Radić-Bojanić
Odsek za anglistiku
Filozofski fakultet
Novi Sad
radic.bojanic@ff.uns.ac.rs

Novi Sad, 9. 11. 2016.